

Mottagare
Socialdepartementet
103 33 Stockholm
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Yttrande över En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) (S2023/00244)

Statens medieråd har beretts möjlighet att yttra sig över denna remiss. Statens medieråd ska verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Myndigheten ska följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga samt sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediasituation. Myndigheten ska fastställa åldersgränser för film som är avsedd att visas för barn under 15 år enligt lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt.

Ärendet har beretts med de utgångspunkter som Statens medieråd, utifrån sitt uppdrag, främst har att beakta.

Sammanfattning

Statens medieråd ser det som värdefullt att utredningen behandlar våld i digitala miljöer och inkluderar dessa frågor som en aspekt av förslaget till bred strategi för en uppväxt fri från våld. Statens medieråd vill poängtera att myndighetens instruktion inte innehåller operativa verktyg för att skydda barn mot våld annat än när det gäller film avsedd för offentlig visning. Samtidigt bedömer myndigheten att den utifrån sin instruktionsenliga uppgift att verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan skulle kunna bidra till arbetet

mot våld mot barn i digitala miljöer om den ges ett särskilt
regeringsuppdrag på det området, så som utredningen föreslår.

Avsnitt 5.2.2 Våld i digitala miljöer

Statens medieråd ser det som värdefullt att utredningen tar upp och betraktar
våld i digitala miljöer som ett område där insatser är nödvändiga.

Myndigheten delar också den bild som utredningen ger i detta avsnitt
avseende den problematik som präglar de negativa aspekterna av barns och
ungas uppkopplade liv. Tillvaron är i dag en verklighet som knappast längre
kan beskrivas som att vi lever *med medier*, utan snarare en verklighet där vi
lever *i medier* – detta gäller i högsta grad barn och unga. De digitala
miljöerna har heller ingen tydlig början eller slut eller tydlig avgränsning
från livet i övrigt, vilket t.ex. kan manifesteras sig i situationer där den som
är mobbad i skolan saknar en fristad när skoldagen är slut – mobbningen
fortsätter i den digitala miljön. På samma sätt kan en kränkande bild spridas
ögonblickligen och potentiellt sett till hur många och hur länge som helst.
Det finns flera starka skäl att uppmärksamma de digitala miljöernas
negativa aspekter i detta sammanhang. De rent kriminella företeelserna som
sker i digitala miljöer i form av sexuella övergrepp, utpressning, hot
förstärker denna bild och behovet av åtgärder. Statens medieråd vill här
betona att barns rättigheter utifrån barnkonventionen också gäller i den
digitala miljön, något som även lyfts fram i barnrättskommitténs allmänna
kommentar nr 25.

Avsnitt 14.6.1 Aktörer som särskilt behöver bidra i strategiarbetet

Statens medieråd omnämns som en av fem nationella aktörer som bör ges
särskilda uppdrag att bidra till det övergripande arbetet för att uppnå
strategins mål. Utredningen skriver ”I kapitel 7–12 har de olika aktörernas
roller på området beskrivits närmare.” (sid. 726). Det saknas dock en sådan
beskrivning av Statens medieråd i dessa kapitel. Detta är olyckligt eftersom
det blir otydligt i vilket avseende och i vilken kapacitet som myndigheten
valts ut som en av dessa fem aktörer. Myndigheten nämns inte heller i det
efterföljande avsnittet där de särskilda uppdragen beskrivs närmare.

Statens medieråd vill här poängtera att myndighetens nuvarande instruktion
inte innehåller några operativa verktyg för att de facto skydda barn från våld
– förutom när det gäller film avsedd att visas för barn under 15 år vid en

allmän sammankomst eller offentlig tillställning. Utöver uppgiften att fastställa åldersgränser för film är det främst genom att utveckla och sprida kunskap som myndigheten genomför sin instruktionsenliga uppgift att verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Statens medieråds verksamhet har sin tyngdpunkt och expertis i framtagandet av kunskap om barns och ungas mediesituation, genom såväl egen forskning som sammanställning av andras forskning på området.

Statens medieråd är en av de myndigheter som tagit fram underlag till Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Vidare har myndigheten nyligen fått i uppdrag av regeringen att bistå Folkhälsomyndigheten med ”att hämta in och sammanställa kunskap om sambanden mellan hälsoeffekter och digital medieanvändning bland barn och unga.” (regeringsbeslut 2023-05-11. S2023/01669, delvis).

Myndigheten leder och koordinerar också *Safer Internet Centre Sverige* (SIC) som bl.a. finansieras av EU. SIC Sverige är ett samarbete mellan Statens medieråd, Barnens rätt i samhället (Bris) samt ECPAT och består av tre delar:

- Ett kunskapscenter (Statens medieråd) som tar fram och sprider information om frågor kopplade till barns och ungas trygghet på nätet.
- En stöddlinje (Bris) dit barn kan vända sig för att få stöd om bl.a. frågor kopplade till utsatthet på nätet.
- En rapporteringsfunktion/hotline (ECPAT) tar emot tips på alla former av misstänkta sexuella övergrepp och exploatering av barn.

Myndigheten besitter därmed expertis på de delar av utredningens förslag som rör medier. Statens medieråd har även erfarenhet av uppdrag av liknande art som föreslås av utredningen.

Statens medieråd bedömer därför att den skulle kunna bidra till arbetet mot våld mot barn i digitala miljöer – om den ges ett särskilt regeringsuppdrag på det området, så som utredningen föreslår.

I detta ärende har direktören Anna-Karin Lindblom beslutat. Föredragande har varit analytikern Jan Christofferson.

Anna-Karin Lindblom

Jan Christofferson